

Silje Benedikte Johannesen Øvre (20) fikk ikke riktig behandling da hun ble rammet av ME og hjernesvulst, mener foreldrene, Espen Øvre (45) og Lise Johannesen Øvre (45). Etter flere års sykdom orket ikke den unge jenta mer. Hun tok livet sitt.

Foreldrene slites av tanken på at Siljes selvmord kunne vært unngått

Vi vil bare ha rettferdighet for datteren vår

HJEMMETREPORTASJE

Tekst: Inga Ragnhild Holst
Foto: Jørn Grønland

Lysene er tent for Silje Benedikte. Overalt i huset til Lise og Espen i Oslo henger det bilder av datteren. På bildene stråler ungjenta. Hun har et godt blick og ofte et stort varmt smil. Men bak det flotte ytre, slet hun både fysisk og psykisk. Den 5. november i fjor, valgte hun å avslutte livet sitt på et hotell i hovedstaden, bare 20 år gammel.

–Hun hadde fått permisjon fra sykehuset for å gå på skolen. Det viste seg at Silje aldri gikk på skolen den dagen. Hun dro ned til sentrum i stedet, forteller Espen.

Permisjonen den syke jenta ble innvilget, var bare én av en rekke feil som ble begått i behandlingen av Silje, mener foreldrene.

Akutt syk

Silje var en aktiv og populær jente.

–Hun var reflektert, emosjonell, flink på skolen og en type som skapte god dynamikk i klasserommet, fortalte læreren. I tillegg var hun flink i sport, forteller Lise om jenta si.

–Så var hun glad i å synge og i å ta bilder. Hun hadde fle-

re tusen bilder liggende på PC-en, sier Espen.

–Hun hadde mange tanker om hva hun hadde lyst til å bli. Noen ganger tenkte hun på å ta utdanning i militæret eller på å bli politi. Andre ganger tenkte hun på å bli journalist. Hun hadde gode karakterer og kunne blitt hva som helst. Senere ville hun bli sykepleier, for hun mente hun hadde god erfaring med hvordan sykepleiere burde jobbe.

Våren hun fylte fjorten år, spilte hun imidlertid fortsatt fotball og var med venner. Men helt uten forvarsel falt hun en dag om i stuen med spasmer, og ble sendt i ambulansetil barneavdelingen på Ullevål sykehus. Der ble hun liggende i ti dager. Det ble tatt flere prøver, og det ble påvist en såkalt lesjon, det vil si unormalt vev i hodet. Det var mest sannsynlig en cyste, skal legene ha trodd. Svulster er sjeldne. Likevel mente legene som un-

dersøkte fjortenåringen at det var lite sannsynlig at det var lesjonen som forårsaket plagene hennes. En annen lege signaliserte ME, eller kronisk utmattelsessyndrom. ME kan skyldes både nevrologiske og psykiske faktorer, kommer det frem i en artikkel i Store norske leksikon.

Fant ingen diagnose

Den glade jenta forandret seg. Hun lå syk og trengte plutselig hjelp til både å spise og til å stelle seg. Legene fant likevel ingen diagnose. Foreldrene ba om at cysten i Siljes hode ble utredet, men legene mente at det ikke var nødvendig. De ba også om at ME-diagnosen ble sjekket ut. I fortvilelse ringte de to hjem til en lege de visste kunne mye om ME.

–Vi ringte til og med på en søndag, sier Espen.

Dagen etter fikk Silje time hos eksperten, og hun fikk

endelig ME-diagnosen. Det ble dannet en tverrfaglig gruppe bestående av lege, sosionom, fysioterapeut og foreldrene selv, som sammen skulle hjelpe jenta deres på bena igjen. Det gikk bra en liten stund, før legen gikk ut i permisjon. Legen som kom i hans sted, hadde ikke tro på ME.

–Han slo fast at «dette er psykiatri», forteller Espen.

Dermed ble Silje overført til barne- og ungdomspsykiatrien. –Silje var en jente som var opptatt av å være ordentlig både utenpå og inni seg, sier Lise.

På bildene som ble tatt av henne, er hun alltid velstelt og pent kledd. Hun har gloss på leppene og maskara på vippe. På noen av bildene omfavner hun venner og venninner. Hun var så visst ikke en som ga blaffen.

–Du kan tenke deg hvordan det var for henne å spille fotball den ene dagen, for så å bli syk og pleietrengende den neste. Hun ble deprimert, forteller Lise.

Om depresjonen ble

► BARE ET MENNESKE:

Silje kastet seg fra en bro og var flere måneder på rehabilitering på Sunnaas. Der skrev hun dette diktet om hvordan hun følte seg.

«Senere ville hun bli sykepleier, for hun mente hun hadde god erfaring med hvordan sykepleiere burde jobbe»

Vi ønsker å hjelpe andre mennesker

det store fokuset, ikke de fysiske plagene. Likevel karet Silje seg gjennom halvannet år på videregående skole.

– Hun fikk god hjelp av flere engasjerte helsearbeidere i barne- og ungdomspsykiatrien. De tok henne med seg på kafé og på tur, eller de møtte hjemme. Det var godt for henne, og hun hadde innimellom gode dager.

Legal narkoman

Da Silje fylte atten år i mars 2010, ble hun regnet som voksen. Det betød at den støtten hun hadde hatt i barne- og ungdomspsykiatrien, falt bort. Samtidig mistet mor og far muligheten til å følge med i datte-

rens helse. Taushetsplikten kom først, slik loven krever. Innenfor voksenpsykiatrien fikk Silje ny behandling. Foreldrene forteller at hun fikk Seroquel og Nozinan, som gis til pasienter med psykoser og vrangforestillinger. Hun fikk Remoron og Cipralax mot depresjon, og beroligende Vival og Sobril mot angst og uro. Det ble også gitt Paralgin forte og Oxynorm mot smerter. I tillegg fikk hun medisin mot epilepsi. Til sammen fikk Silje 19 til 20 ulike medisiner. Flere av medisinene var sterkt vanedannende. Andre igjen kunne gi ruseffekt, eller skulle ifølge pakningsveleggene ikke kombineres med andre medisiner. Hun fikk også medisiner som ikke bør gis til

unge mennesker fordi de kan øke faren for selvmord. Samtidig hadde hun selv mistet oversikten over situasjonen sin.

– Hun ble en legal narkoman. Hun var ut og inn av psykiatrisk sykehus. For hver gang ble hun verre. Mens hun tidligere var svært emosjonell og reagerte sterkt når hun hørte om eller snakket om triste episoder, ble hun nå helt flat. Da hun hørte om en venn som hadde opplevd en ulykke, sa hun bare «Å, ja», forteller Lise.

Første selvmordsforsøk

Fordi hun ble verre, ba foreldrene legene igjen vurdere om plagene skyldtes cysten. Etter mye påtrykk, ble det tatt nye

◀SILJES SAK: Datteren til Espen Øwre og Lise Johannesen Øwre tok livet sitt. Nå jobber de for å finne ut hvordan det kunne gå så galt, og forhindre at andre må oppleve det de har gått igjennom.

bilder. Prøvesvarene ble sendt feil, forteller Espen og Lise, men da bildene til slutt dukket opp seks måneder senere, viste det seg at Silje hadde en svulst på hjernen. Fem dager etterpå ble den operert bort. Men den var så stor at det ikke var mulig å fjerne alle forgreningene.

Var det svulsten som gjorde Silje syk, spør foreldrene seg?

Nyttårsaftnen det året hadde Silje avtalt å møte foreldrene på et nyttårsarrangement hos en nabo. I stedet dro hun hjem, før hun så impulsivt løp barbert til en bro. Hun hoppet og landet syv meter nedenfor. Hun overlevde, men fikk alvorlige skader, og havnet på Sunnaas sykehus for rehabilitering. Etter fire måneder med behandling der, bar det tilbake til psykiatrien. Siden hun nå hadde smerter som følge av skadene etter hoppet, fikk hun tilgang på enda flere medisiner. Og nå var hun alvorlig hektet. Til tross for at hun fikk skrevet ut preparater både hos tannlege og psykiater, begynte hun å søke etter heroin.

– For henne ble rusen som å gå inn i en blomstereng, forklarer foreldrene.

Må være sterke

Selv om helsepersonellet kjente til at Silje hadde begynt med «selvmedisinering», forteller foreldrene at de aldri fikk beskjed om det.

– Vi ble møtt av en mur av taushet. Når vi besøkte henne på psykiatrisk sykehus, åpnet de døra på gløtt og sa «Vi skal se om hun vil ha besøk.» Det til tross for at vi jo faktisk hadde fulgt henne dit. På den måten opprettholder psykiatrien stigmatiseringen av psykisk syke. Hvorfor kunne de ikke si «Nå får du besøk, Silje, la oss bake en kake!» og bruke den sykes ressurser, slik de gjorde på Sunnaas?

I oktober 2012 la jenta seg inn på avrusning. Hun ønsket såkalt legemiddelassisteret rehabilitering med Subutex.

– Men heller ikke det fikk Silje. Hun var jo ikke nedslått nok, ifølge fagpersoner, forteller moren.

– *Hvordan klarte dere å stå i dette?*

– Vi har også en sønn som er to år yngre enn Silje. Det kre-

«Så sørget vi for at begravelsen ble så vakker som mulig, det var tross alt noe av det siste vi skulle gjøre for vår kjære datter. Vi var så lei oss for at vi ikke fikk gjort nok for henne mens hun levde, at vi i hvert fall ville gjøre dette.»

SVULST PÅ HJERNEN: –Da Silje fikk påvist en cyste på hjernen, sa legene at det ikke var noe å bekymre seg for. Jeg spurte meg selv «Hva hvis det var ditt barn?», sier Lise Johannesen Øvre. Hun og ektemannen sto på for datteren fra hun ble syk som fjortenåring frem til hun døde i fjor høst.

ver at vi er sterke og holder oss i gang.

Den siste dagen

I slutten av oktober 2012 sa Silje både til foreldrene og andre at hun ville prøve å ta livet av seg ved første anledning. Hun var svært nedbrutt. Likevel fikk hun permisjon for å dra til undervisning på den videregående skolen, hvor hun knapt hadde vært siden skolestart. Hun fikk skyss, og det ble avtalt at hun skulle ta bussen tilbake til sykehuset. Men i stedet tok hun inn på et hotell. Med seg hadde hun både medisiner og heroin, og inne på hotellrommet la hun seg i badekaret, tok en overdose og døde der alene.

–I ettertid har jeg kjent som en slags skjebnens ironi at hun skulle lykkes med selvmord akkurat da jeg for én gangs skyld slapp taket i frykten for at det kunne skje. Jeg trodde hun var trygg nå da hun endelig hadde fått plass på sykehuset.

–Jeg hadde egentlig mest lyst til bare ligge i fosterstilling i senga i ukevis. Men sto opp hver dag. Dusjet, luftet hunden, handlet mat. Tenkte på sønnen vår. At det var en traume i seg selv at søsteren hans var borte, om ikke også moren skulle forsvinne. Så sørget vi for at begravelsen ble så vakker som mulig, det var tross alt noe av det siste vi skulle gjøre for vår kjære datter. Vi var så lei oss for at vi ikke fikk gjort nok for henne mens hun levde, at vi i hvert fall ville gjøre dette.

Ber om rettferdighet

Foreldrene kan ikke forstå at sykehuset lot jenta dra uten å varsle skolen om at hun skulle

komme. De har også vansker med å forstå hvorfor den sterkt suicidal jenta ikke ble meldt savnet av sykehuset.

–Det var vi som meldte henne savnet da hun ikke tok telefonen. Mens jeg snakket med politiet, fikk de inn en melding som jeg fikk inntrykk av kunne dreie seg om vår datter. De sa de skulle ringe meg når de hadde fått flere opplysninger. Ikke lenge etter sto en politimann og en prest på døra. Først ble jeg glad, for jeg tenkte at det kom noen for å hjelpe meg. Så gikk det opp for meg at én av dem hadde presentert seg som prest. Jeg skjønte at hun var død. Jeg husker jeg sa at «nå har hun fred». Jeg ville ikke de skulle gå før min mann og vår sønn var hjemme, og jeg ville ikke ringe dem for å gi dem verdens verste beskjed mens de satt på toget hjem. Men Espen skjønte med én gang hva som var skjedd da det sto to par fremmede herresko i gangen, samtidig som det var helt stille i huset.

På Siljes telefonlogg kunne vi se at sykehuset hadde ringt bare to ganger, den siste gangen i åttetiden, da hun ikke kom hjem. Til oss sa de at de ringte utallige ganger.

De mener taushetsplikten kan gjøre skade:

–Hvis de bare hadde sagt til oss at hun ikke var kommet tilbake, kunne vi ringt eller sendt en sms. Kanskje det bare var den lille samtalen som kunne ha stoppet henne fra å begå selvmord?

Det har vært turbulente år. Lise er nå sykmeldt. Espen har en avtale med jobben om hjem-

mekontor noen dager når han har behov for det.

–Jeg har mistet et barn. Jeg må kunne klare å mestre hverdagen igjen før jeg klarer å gå tilbake igjen i full jobb, sier Lise.

Etter at Silje døde, har de fått tilgang til journalene hennes. Pappa Espen har fordypet seg i preparatlisten og behandlingen. Eller mangelen på behandling, som han kaller det. De mener Silje aldri fikk hjelp til å lære seg hvordan hun

skulle leve med kronisk sykdom.

–Det ble bare pøst på med ulike medisiner. Det var som om de testet ut ulike preparater. Da vi bestemte oss for å lage en stiftelse, ble vi kontaktet av mange mennesker som kunne fortelle at også de hadde opplevd lignende historier. Vi ønsker å hjelpe andre mennesker. Og vi ønsker rettferdighet for Silje, sier Espen. –Det er det som holder oss oppe. ♦

hjemmet@egmonthm.no

◀TAUSHETSPLIKT?

–Vi må ha litt mindre taushetsplikt og litt mer åpenhet. Hvordan skal vi kunne hjelpe barna våre når vi ikke får vite noe, sier Lise Johannesen Øvre. Hun og mannen Espen Øvre fikk ikke vite om de mange ulike preparatene datteren Silje fikk da hun var innlagt på psykiatrisk sykehus.

Ingen kommentar fra sykehuset

Foreldrene til Silje Bene dikte har klaget forholdet inn for Helsetilsynet. Sykehuset ønsker ikke å kommentere saken.

Les mer om Silje

www.siljebenediktestiftelsen.no

www.facebook.com/SiljeBenediktesStiftelsen